

7 клас

Урок №23

Дата:

**ГЕОГРАФІЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ОСВОЄННЯ МАТЕРИКА.
ПРАКТИЧНА РОБОТА № 5. ПОЗНАЧЕННЯ НА КОНТУРНИЙ
КАРТІ ГЕОГРАФІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ МАТЕРИКА.**

Мета: сформувати знання про особливості географічного положення Південної Америки; поглибити та систематизувати знання про етапи відкриття та освоєння материка; вдосконалювати практичні вміння та навички характеризувати географічне положення материка; розвивати вміння виконувати способи раціональної навчальної діяльності: скласти цілеспрямований опис об'єкта за типовим планом; виховувати пізнавальну активність, інтерес до вивчення теми, ініціативність.

Обладнання: фізична карта Південної Америки, підручники, атласи, шаблони, контурні карти, комп'ютер, мультимедійний проектор, мультимедійна презентація.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Очікувані результати: учні зможуть називати характерні ознаки географічного положення материка, дослідників материка; визначати географічні координати крайніх точок; знаходити та показувати на карті географічні об'єкти, що характеризують географічне положення Південної Америки.

ХІД УРОКУ

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ ТА ВМІНЬ

Прийом «Бліцопитування»

Пригадайте, які землі називали «Новим Світом».

Що вам відомо про відкриття Америки?

Як виникли назви «Америка», «Вест-Індія», «індіанці»?

Згадайте типовий план характеристики материка.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Прийом «Практичність теорії»

Зі спекотної Африки ми переносимося на захід через океан до Південної Америки.

У Південній Америці протікає найбільша річка світу й простягнувся найдовший гірський ланцюг, розкинулася найбільша низовина земної кулі та найвеличніший масив вічнозелених вологих лісів, природа яких ще до кінця не вивчена. Тут справді є «загублені світи», наприклад, гірський масив Ауян-Тепуї, де

був відкритий найвищий у світі водоспад, і масив Сьєрра-Небліна, де ендемічні та реліктові рослини й тварини становлять 98 %! Південна Америка — це материк стародавніх індіанських цивілізацій, це батьківщина танго й карнавалу, це нескінченні пляжі й сучасні міста, це змішання рас і народів.

Для того щоб дізнатися, які ще дивовижні відкриття на цьому материку, розпочинаємо знайомство. Як завжди, відправною точкою дослідження є характеристика його географічного положення.

Для чого необхідно знати географічне положення материка?

(Відповіді учнів.)

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Визначення особливостей географічне положення Південної Америки

Робота з мультимедійною презентацією, фізичною картою Південної Америки, планом географічного положення материка, позначення на шаблонах у зошитах номенклатури географічного положення (Практична робота № 5. Позначення на контурній карті географічних об'єктів материка).

План характеристики	Складові географічного положення
Площа	18,3 млн км ² (IV місце у світі)
Розташування щодо екватора, нульового меридіана, тропіків, півкуль	Південна Америка повністю розташована в західній півкулі, екватор перетинає її в північній частині, а Південний тропік — майже посередині. Материк лежить переважно в екваторіальних, субекваторіальних і тропічних широтах, тобто в межах жаркого теплового поясу. У помірному поясі із більш низькими температурами розташована лише вузька південна країна материка
Крайні точки	Північна — мис Гальїнас (12° пн. ш.; 72° зх. д.) південна — мис Фроуерд (54° пд. ш.; 72° зх. д.), західна — мис Паріньяс (5° пд. ш. 8° зх. д.), східна — мис Кабу-Бранку (7° пд. ш.; 35° зх. д.)
Протяжність материка у градусах і кілометрах із півночі на південь, із заходу на схід	Робота за варіантами (1–2) 1) за меридіаном 72° зх. д.: $12^\circ + 54^\circ = 66^\circ$ $66 \times 111 = 326$ км; 2) за паралеллю 10° пд. ш.: $78^\circ - 36^\circ = 42^\circ$ (1° x 109,6 км) $42 \times 109,6 = 4603,2$ км
Океани й моря, що омивають материк, особливості берегової лінії	Із заходу Південна Америка омивається водами Тихого океану, зі сходу — Атлантичного. Північні береги омиває Карибське море. Береги покраяні слабо. Найбільша затока — Ла-Плата. Багато островів тільки на півдні — Чилійський архіпелаг, Фолклендські (Мальдівські) острови, архіпелаг Вогняна Земля, відділений Магеллановою протокою
Найближчі за розташуванням материки та шляхи сполучення з ними	Простори Атлантичного й Тихого океанів відокремлюють Південну Америку від Африки та Австралії, широка протока Дрейка — від Антарктиди, а неширокий і довгий Панамський перешийок з'єднує її з Північною Америкою. У найвузчій і найдовшій частині перешийка на початку XX ст. був проритий Панамський канал

Висновок 1. Південна Америка — четвертий за площею материк на Землі, який повністю розташований у Західній півкулі та більшою частиною в Південній. Аналіз географічного положення материка дозволяє зробити попередні висновки про ознаки природи материка.

2. Дослідження й освоєння Південної Америки

Вивчення й освоєння материка почалося в епоху Великих географічних відкриттів. Першим європейцем, який 1498 р. побував у Південній Америці, був Х. Колумб, а ідею про існування не відомих європейцям земель висловив А. Веспуччі. Перші наукові дослідження на материку провів німецький учений О. Гумбольдт (1799–1804 рр.). Ч. Дарвін вивчав органічний світ материка (1831–1832). Ботанік М. Вавилов установив давні центри хліборобства Південної Америки, походження деяких культурних рослин (1932–1933).

Більшість географічних відкриттів на материку пов'язані з колоніальними захопленнями іспанських і португальських завойовників. Природа материка, особливо внутрішні області басейну річки Амазонки та Центральних Анд, і дотепер недостатньо вивчені.

Завдання. За текстом підручника та картами атласу складіть хронологічну таблицю про дослідження південноамериканського континенту.

Методична порада. У разі обмеження навчального часу доцільно виконувати це завдання вдома.

V. ЗАКРІПЛЕННЯ ВИВЧЕНОГО МАТЕРІАЛУ

Прийом «Бліцопитування»

Яке положення займає Південна Америка відносно екватора?

У яких півкулях і географічних поясах лежить материк?

Які миси є крайніми точками материка?

Які океани, моря, течії омивають береги Південної Америки?

Який материк — Африка чи Південна Америка — має більшу довжину з півночі на південь?

Прийом «Проблемне питання»

Як відомо, на материку ще залишилися недосліджені та малодосліджені території. Чи вважаєте ви за необхідне організовувати науково-дослідні експедиції до цих районів Південної Америки? Чому?

VI. ПІДСУМОК УРОКУ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Опрацювати відповідний параграф підручника.

2. За бажанням: опрацювати додаткові джерела й скласти повідомлення про доколумбові цивілізації Південної Америки.